

סרטים

החוב שנפרע

האל וואלס הוא מפיץ שלכל סרטיו (בינינו הם: מרתה איברס; טליחה, טעות במצור) חותם אופיני: הם מטפלים באנשים מושחתים שחיייהם הסתבכו עד כדי כך שלא נותר להם מוצא אחר מאשר המחת (היה זה בספטמבר (ראה למטה) הוא יוצא דופן במידת-מה). בסרטיו יש לתאות הבצע, רדיפה אחרי מות-רות, תאוות חזקות, הבלטה יתרה.

החוב שנפרע מתחיל בתמונה המראה את ליובט סקוט מוטלת בבית חולים, חולה אנושה, שאחלה את נפשה למות. היא עומדת ללדת, ולמות בלידתה. השבה לאחור מגלה סיפור מוזר: משתי אחיות, ג'ין (ליובט סקוט) היא רחבת הלב, היודעת להקריב קרבן בעוד שונני (דיאנה לין) היא קטנונית, אנוכית, עצבנית. ננסי גוזלת את ביל (רוברט קאמינגס) מג'ין, מתחננת אתו, אבל הגישושים אינם עולים יפה וננסי, כנקמה, אינה מניחה לבעלה להפגש עם ילדתם. בתאונת-מכונית דורסת ג'ין את הילדה, גורמת סבל איום לש' לושטם. לאחר הגירושין מחליטה ג'ין להנשא לביל, ללדת לו ילד, אף על פי שהיא יודעת שהדבר יגרום למותה. לאחר שלושה שבועות של חיים משותפים, נוטשת ג'ין את ביל, נכנסת לבית ילדות, ועל ערש דווי מוסרת את התינוק לאחותה ולבעלה, מבקשת מהם לאחות את הקרע שביניהם, מתה מאושרת. העלילה, המבוססת — כך טוענים מפיקי הסרט — על מעשה שאירע, היא כה מוזרה, עד אשר יתכן שאמת בפיהם. היא רצופה שיח אופייני לסיפורים המתפרסמים בירחונים אמריקאים ומבוצעת בליטוש טכני ניכר. המשחק אינו מן המשובחים, פרט לזה של דיאנה לין, סרט מוזר ביותר.

היה זה בספטמבר

גם זה סרט שהופק בידי האל וואלס, וגם הפעם נסבה העלילה על אנשים עשירים, על אהבה אסורה. גם הפעם, למרות שהסרט צולם בחלקו באיטליה, רב הליטוש האולפני. ג'וזף קוטן הוא מהנדס אמריקאי בגיל העמידה העושה באיטליה, הרחק מאשתו (גיסיקה טנדי) שהוא רוצה להתגרש ממנה. גיעה השעה לשוב הביתה, לניו-יורק, אל משורו ובית החרושת שלו. במסוק הוא פוגש בפנתרנית בעלת-שם (ג'ין פונטיין) הנוסעת אף היא לניו-יורק, לקונצרט חשוב. בדרך מתקלקל המסוק, נוחת לצורך תיקונים בנאפולי. השניים עורכים סיוור קצר בעיר ובחזרה לשדה התעופה, נוכחים שהמסוק כבר המריא. הם מחליטים לבלות ימים אחדים

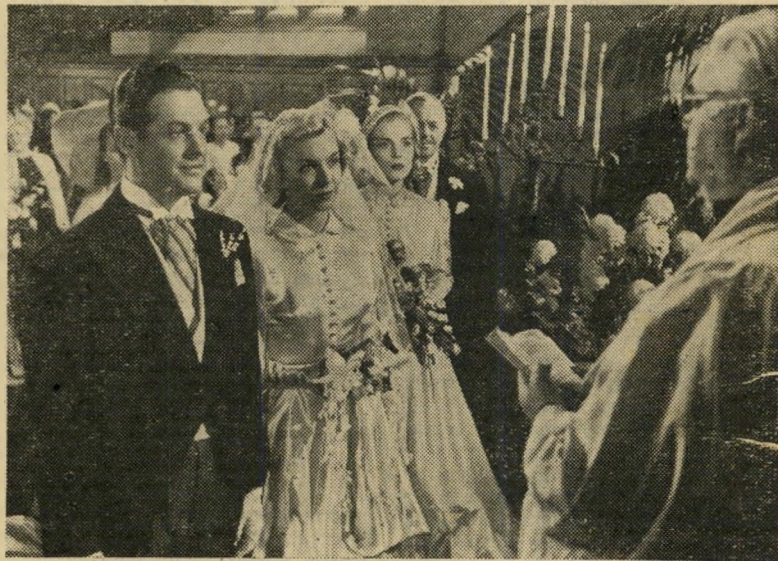
שהוא החלק הטוב ביותר של הסרט. הם אוכלים במסעדות המגישות אוכל משובח ויננות מצוינים, גרים בבתי מלון יפים, בח' וילת-מלכים, ללא דאגה איוו שהיא. לא המצ' פון, כייאם המסיכות, מחזירות את המצב בסוף הסרט אל קדמותו. אהדת הקהל נתונה בסופו של דבר לא לאשה הסובלת אלא לזוג הנאהבים שנהגו באנוכיות שפלה ביותר. כלל לא ברור, מדוע לא הלכו בדרכם עד הסוף, אולי כדי לא להקניט יותר מדי את הצנוורה האמריקאית הקטלנית. איך שהוא, הסרט, המבוסס בידי ויליאם דיטרלה, עשוי על מיטב הטכניקה והליטוש. הצופה מרגיש כל העת שהוא חוזה בעלילה שכולה זיוף ואי-אמת, אבל הוא אינו יכול שלא להחזיק טובה לשחקנים (ביניהם פרנסואז רוזי) על משחק משובח, לסכנאים על צילומים טובים. הברק החיצוני עולה לסגור מספר גדול של צופים.

הבית ליד הנהר

פריץ לאנג היה במאי גדול. כשרונו לא פג כלל, הוא יודע עדיין למצות עד הסוף את המורו, והמאיים שבמצבים הפשוטים והרגילים ביותר, כפי שמתחזה מן הסרט הבית ליד הנהר. אבל גדלותו עזבה אותו, כפי שמתברר גם כן מן הסרט הבית ליד הנהר. לאנג נשט את החיפושיים והנסיונות, הלך אל השטחי והמבריק. פנה עורף אל הנושאים החברתיים שבה הצטיין בהם, חבק ספורי הבלים חסרי ערך, נתן להם לבוש קולנועי שאינו הולם אותם.

ספורי כזה הוא הבית ליד הנהר. לואי היורד הוא סופר צעיר אך בלתי מצליח, יען כי חייו חסרי חיות. אך חויה אינה מאחרת לבוא כשהוא רוצה בשוגג משרת יפה. בעזרת אחיו (לי באומן) משקיע את הגויה בנהר הסמוך, מסתיר את המקרה מאשתו (ז'יין ויאט). אבל הגאות סוחפת את הגויה אל החוף וגסיון להשקיע אותה מחדש עולה בתוהו. החשד נופל על האה, המחליט לספר הכל למסורה והיורד מנסה להרוג אותה. בינתיים קוראת אשתו את הרר מאן שלו המבוסס על המקרה, מבינה את אשר אירע, ניצלת בנס מידי החונקות של בעלה, הנספה בסופו של הסרט על ידי וילון מתנפף ברוח.

עלילה כה לא מתקבלת על הדעת בהכרח שתעשה נקודות רבות בסרט מגוחכות, את כל הענין כולו לבלתי משכנע. המוסיקה המ' צוינת של ג'ורג' אנתהיל, הצילומים הטובים והברקות הבימוי הבודדות אינן מצליחים לעשות את הסרט ברעיון, כל שכן חויה בדומה סרטיו האחרים של לאנג.



זיובט סקוט, דיאנה לין, רוברט קאמינגס (החוב שנפרע) האוהבים יודעים למות

לארצות הברית, ביים שם לפחות סרט מצוי יין אחד, הזעם, על אודות משפט לינץ. בס' רט, שהוכן ב-1935, הקרבן עדיין אינו כושי, אלא לבן. בהוליווד יסד לאנג חברת סרטים משלו, הוציא מתחת ידיו שורה ארוכה של סרטים בינוניים.

הפרש השחור

ישנו סוג סרטים בצרפת — כמו, בעצם במרבית הארצות המפיקות סרטים במספר גדול — המכונים לקהל בערי השדה, לשכ' בות המשכילות פחות של האוכלוסייה, לקהל מקביל בארצות אחרות בהן ניכרת השפעה צרפתית. סרט כזה נשען בעיקר על כוכבו, מופק בהוצאות קטנות, אינו מתיימר להיות אשר איננו: יצירת אמנותית.

אחד מאלה הוא הפרש השחור, שמעלתו האחת והיחידה היא בזה שהוא מציג בפעם הראשונה את ז'ורז' גטרי, אילןן של הצרפתיות הצעירות בפני הקהל הישראלי. גטרי, בסרט, מזמר, גונב-מכס וגבו' לות, חוטף אציל צרפתי (התקופה: מאה-18), מתנה אהבים עם בת האציל (מילה פארלי). כל זה נעשה בלחי מוסיקה נוראה, קולו הנעים למדי של גטרי וחיכוך החובי, בדי חות מעציבות. התערובת הזאת מההה תרופה מצוינת לנדודי שנה.

ישראל

התעשייה אינה עושה

צופה הסרטים הבינוני, המכיר מספר לא מועט של שחקנים, במאים וסרטים הוליוודיים, יודע אך מעט מאד על עבודות ההס' רטה הנעשות בישראל, לא אנשי ההסרטה המקומיים. אין כל פלא בדרך, כיון שאנשי ההסרטה עצמם, מכונסים כל כך איש בתחומו שלו, עד אשר בהתאספם, לפני כשנה ומחצה, על מנת להקים לעצמם איגוד מקצועי, היו אך מעטים מן הנוכחים שיכלו לזהות יותר מאחוז קטן של חבריהם למקצוע. כבטלנות האופינית במקצוע זה בישראל, לא נוסד האיגוד הזה עד היום.

תנאי עבודת ההסרטה בישראל הם קשים ביותר: ללא מעבדות של ממש, ללא ציוד רציני, ללא עורך כלכלי, ללא הכשרה מקצור עית מספקת, מנסים אנשי ההסרטה לעשות חיל בענף אמנותי שהיהודים בכלל העולם הצליחו בו יותר מאשר כל קבוצה גזעית אחרת.

עבודות ההסרטה העיקרית בישראל נעשות בידי הקבוצות הבאות: כרמל פילם, השוכן במעבדה מיושנת בשכונת מונטיפיורי, שם שולט ככיפה נתן אכסלרוד, אחד מחלוצי הסרטה בארץ. כל דבר בכרמל נושק על פיו ושיטותיו המיושנות הן בעיניו המלה האחר-רונה של הטכניקה הקולנועית. מעובדיו דרש תמיד כניעה מוחלטת, אולם יתכן שהעובדה שבעת העדו מן הארץ, בחדשים האחרונים, עלתה איכות היומן שלו, תשנה במידת מה את דעתו הנחושה.

יחידות ההסרטה של פיקוד ההדרכה הצב' אית, של הגנרל, של הנח"ל, המפיקות סרטי הדרכה, יומנים המוצגים לרוב אך ורק בקרב הצבא.

אולפני הסרטה בישראל, המסובבים מפעם לפעם סרטים (עיר האוהלים) לקהל בחוף לארץ. חברה זו בונה את עתידה על אולפנים הנבנים והולכים, למרות הבטחות נוגדות מצד מנהלי החברה, בצעדי צב בהר' צליה. אולפנים אלה לא יהיו מוכנים לפני שנה.

מעבדת סרטי גבע, בגבעת רמב"ם, השור כנה בכנין מרווח יותר מאשר כרמל, אך הסר' בלת ממחסור חמור במומחים, משיטת עבר' דה לא יעילה. מעבדה זו קשורה לחברה הקוראת לעצמה קולנו, שנוסדה על ידי ער' לים חדשים, האחים גוסקינד וחבריהם (שפה רשמית בקולנו: פולנית). דוגמה אחת לתור' צרת חברה זו: היומן שנועד לתחרות ב' כרמל, יורד באיכותו ממהדורה למהדורה. דוגמה אחרת לתפוקה הוצגה לפני ימים אחד' דים לעתונאים. היה זה הסרט הקצר (כ-20 רגע) עד עלות השחר.

סרט קצר (כ-20 דקה) צולם כולו ביום העצמאות האחרון. מספר רב למדי של צל' מים נשלח לרחבי הארץ להנציח את מאורעות אותו יום. התמונות הרבות — מהן טובות, בינוניות ורעות — נאספו, נערכו, מוגשות בליווי מוסיקה והסבר. הסרט משתדל להיות יותר מפרוטרגיה קולנועית, להסביר את המשמעות העמוקה של יום העצמאות אך הדבר אינו עולה יפה, הוא נשאר יומן מנו' פת, מענין כשלעצמה, למרות ליקויים בעטים רבים. קשים טכניים, אי-מומחיות בעבודות הע' גם אם אין עד עלות השחר יותר מאשר

רפורטגיה, הריהו מאמץ ראוי לציון: יש בו רעיונות מענינים. לדוגמה: מרוץ העצי' מאות מוכא בהשואה למרוץ עלית ההמונים, העליה לקרקע, מרוץ ההזוינות של צה"ל. מיפגן טאנקים — מול מסע מכוונות חקלאיות. ההסבר המילולי, שרבות בו ההברקות, נכתב בידי חיים חפר הצבר, אך הסרט אינו



ג'ין פונטיין, ג'וזף קוטן המתים יודעים לחיות

מגיע לרמת ההסבר; ניכר שאריה לאהולה, שביים וערך אותו, לא הצליח לחדור אל מתחת לפני השטח, הפיק דו"ח יבש ללא שמץ של פולקלור אמתי. גושא טוב החמק, אך לא לחלוטין.

בקצרה

כתר יתנו לך הוא סרט נוסף על התקור' פה שלאחר מלחמת האזרחים האמריקאית. הפעם נסבת העלילה על מגפת טיפוס, הת' נכללת להוציא כושי למיתת לינץ. גיואל מקריאה בתפקיד כומר. אלן דרו היא אשתו.

מקצוע אפר ג'ורג' ראפט, אלה ריינס, פט אובריאן בסרט אודות אסירים משוחררים על-תנאי, קציני פקוח, גנגסטרים.

המחתרת הפיליפינית סרטו של פריץ לאנג על אידות קצין אמריקאי בעל טכניקת-לחימה של קאובוי, המפקד על מח' תרת פיליפינית. לרשותו אומדים: תת-מקלע המחולל נפלאות, אשה יפה. טירון פואאר, מישלן פרל.

במוצא הסתום אודות בלש בעל אגרו' פים, מלחמתו בגנגסטרים ובקצין בולשת הגדול את העלאתו בדרגה. בן הכס כתב את התסריט. דאנה אנדרוס, ג'ין טירני, גארי מריל.

שירת שחרודה עלומיו של רימסקי' קורסקוב בסרט שעבודותיו מזויפות כמו הצבעים בו הוא מצולם. איבון דה קארלי, ויאן פייר אומון.

בנשיקתך אפורה שיקומן של חייל בעל אגרופים המנחיתים מהלומות-מות. מש' חק מצוין, עלילה טפסית. ג'ין פונטיין, ברט לנקסטר.